

ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ПРЕМЬЕР-МИНИСТРІ

ПРЕМЬЕР-МИНИСТР
РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН

010000, Астана қаласы, Үкімет үйі

010000, город Астана, Дом Правительства

№ _____

Қазақстан Республикасы
Құрылтайының депутаттарына

2026 жылғы 11 қыркүйектегі
№ ДС-7

Құрметті депутаттар!

Қазақстан Республикасының Үкіметі балалардың әлеуметтік желілерде тіркелуін шектеуге және олардың цифрлық ортадағы қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қатысты келесіні хабарлайды.

16 жасқа дейінгі балалардың әлеуметтік желіге тіркелуіне шектеу қою тетігіне қатысты

Үкімет қолданыстағы Заңға¹ он алты жасқа дейінгі пайдаланушыларды онлайн-платформаларда тіркеуді реттеуге байланысты түзетулер әзірледі.

Қазіргі таңда түзетулер Қазақстан Республикасы Құрылтайының қарауында.

Заңнамалық түзетулер қабылданғаннан кейін онлайн-платформаны пайдаланушылардың жасын растаудың арнайы қағидалары әзірленеді (*жауапты мемлекеттік органдар – Мәдениет және ақпарат, Жасанды интеллект және цифрлық даму министрліктері*).

Әзірлеу барысында онлайн-платформалардың қолданылып жүрген тетіктері, жасанды интеллект көмегімен сәйкестендіру, қаралатын контент пен пайдаланушының белсенділігі ескеріледі. Бүгінгі таңда онлайн-платформаларда тиісті технологиялық мүмкіндіктер бар.

Анықтама: жасанды интеллект құралдары – бет бейнесі арқылы жасты бағалау (Face ID-ге ұқсас бет-әлпетті тану технологиялары); қаралатын контент, жазылымдар, қауымдастықтар, аккаунттың белсенділігі және өзге де мінез-құлық белгілері негізінде.

Мәселен, Meta компаниясы пайдаланушының жасын тексеру үшін AgeKey жаңа жүйесін енгізуді жоспарлауда. Аталған технология биометриялық аутентификация (саусақ ізін, бет-әлпетті тану) үшін қолданылатын passkey қағидаты бойынша жұмыс істейді.

Жаңа талаптардың сапалы орындалуын қамтамасыз ету мақсатында аталған норманы қолданысқа енгізу үшін өтпелі кезең көзделеді. Он алты жасқа дейінгі онлайн-платформаны пайдаланушылардың қолданыстағы аккаунттарын уақытша тоқтату қаралатын болады.

Нормативтік құқықтық акт Қазақстан Республикасының аумағындағы онлайн-платформалардың өкілдіктерімен бірлесіп талқыланады. Ұсынылатын

¹ «Онлайн-платформалар және онлайн-жарнама туралы» Қазақстан Республикасының Заңы

тәсілдер пайдаланушының жеке деректерінің таралуына жол бермеу негізінде оның жасын растау қағидатына негізделеді.

Сол арқылы балалардың цифрлық кеңістіктегі құқықтары мен заңды мүдделері қорғалып, кәмелетке толмағандар үшін қауіпсіз цифрлық орта қалыптастырылады.

Қазақстан Республикасы Құрылтайының депутаттарымен жұмыс топтарында талқылау кезінде тиісті шектеуді нақты іске асыру тетіктері егжей-тегжейлі пысықталатын болады.

Балалардың жеке және цифрлық деректерінің қауіпсіздігіне қатысты

2026 жылғы 9 қаңтарда Қазақстан Республикасының Цифрлық кодексі (бұдан әрі – Кодекс) бекітілді.

Кодекс дербес деректердің айналымын, оларды пайдаланудың бірыңғай стандарттарын белгілейді. Кодексте деректердің құқықтық мәртебесі, олардың қорғалуы және цифрлық қатынастарды реттеу қағидаттары айқындалған.

2026 жылғы 24 маусымда дербес деректерді қорғауға қатысты Қазақстан Республикасының Заңы ² (әрі қарай Заң) қабылданды.

Осы Кодекс пен Заңда балалардың цифрлық деректерінің қауіпсіздік мәселелері толық қамтылған.

Балалар мен жасөспірімдердің цифрлық ортадағы қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында киберқауіпсіздік саласындағы сарапшылармен бірлесіп, балалар мен жасөспірімдерге арналған қосымша құралдар әзірленді.

Анықтама: балаларға «Балаларды интернетте қалай қорғауға болады», ересектерге «Кодты алаяқтарға хабарлап қойсаңыз не істеу керек» жадынамалары, дербес деректерді қорғауға арналған журналдар әзірленді. CyberKraft журналында интернетті қауіпсіз пайдалану, цифрлық қауіптердің алдын алу қарапайым әрі түсінікті тілде баяндалған.

Kaspersky компаниясымен бірлесіп, Киберәліппе әзірленді. Ол интернеттегі қауіпсіз мінез-құлық қағидаларын түсіндіру, кибергигиенаның практикалық дағдыларды қалыптастырады. Бұл материалдар «eGov» электрондық үкімет платформасының «Көмек» бөлімінде, Киберәліппе «Интернеттегі балалардың қауіпсіздігі» бөлімінде орналастырылды.

Мектептерде цифрлық гигиена, медиасауат және әлеуметтік желіні қауіпсіз пайдалану дағдыларын жүйелі оқытуға қатысты

Үкімет 2026 жылдың 29 қаңтарында «Қазақстан балалары» тұжырымдамасын³ (бұдан әрі - Тұжырымдама) қабылдады.

Білім берудің мемлекеттік стандартына «Жеке қауіпсіздік» курсы енгізілді. Курс алғаш рет 2026-2027 оқу жылында өткізілуде.

Анықтама: 5-11 сынып оқушыларына «Жеке қауіпсіздік» оқу бағдарламасы әзірленді. Бағдарлама қауіпсіз әрі жауапты мінез-құлық дағдыларын, эмоциялық өзін-өзі реттеу, тәуекелдерді тану және бағалау, жеке шекараларын қорғау, қауіпсіз цифрлық өзара іс-қимыл, қауіпсіз шешімдер қабылдау, уақтылы қолдау сұрауды қалыптастыруға бағытталған.

² «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне цифрландыру, дербес деректерді қорғау, жол жүрісі және көліктегі озық технологияларды реттеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы

³ Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2026 жылғы 29 қаңтардағы № 56 қаулысымен бекітілген 2026–2030 жылдарға арналған «Қазақстан балалары» тұжырымдамасы

Оқушылардың цифрлық және қаржылық сауаттылығын арттыру, дропперлікке жол бермеу бойынша нақты шаралар қабылдануда.

Анықтама: мектептерде «Цифрлық сауаттылық» (3 сынып), «Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар» (4 сынып) және «Информатика» (5-11 сыныптар) пәндеріне Интернет желісіндегі қауіпсіздік ережелері, желілік әдеп тақырыптары енгізілді.

«Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасы шеңберінде үнемі профилактикалық жұмыс жүргізіледі. Қазіргі уақытта білім беру ұйымдарында Іс-шаралар жоспары бекітілді. Онда Қаржылық мониторинг агенттігімен бірлескен қаржылық қауіпсіздік бойынша іс-шаралар жүзеге асырылуда.

Анықтама: балаларды күнделікті өмірдегі қауіпсіздік дағдыларына үйрету үшін Қауіпсіздік сабақтары енгізілді. Сабақтар қауіпсіз онлайн-мінезді ажыратуға, жеке деректерді қорғауға және кибербуллингті болғызбауға көмектеседі. 6-11 сыныптар мен колледждерге арналған қаржылық қауіпсіздік бойынша диктант өткізіледі. Ата-аналар үшін «Ақпараттан ақ-қараны ажырату өнері», «Бала Интернетте: ортақ жолды қалай табуға болады» (5-9 сыныптар), «Жақсыдан қашпа, жаманға барма», «Әлеуметтік желілер мен интернет-кеңістік: жоғары сынып оқушыларының қауіпсіз мінез-құлқы» (10-11 сыныптар) тақырыптары қарастырылған.

Осылайша, мектептерде цифрлық гигиена, медиасауат және әлеуметтік желіні қауіпсіз пайдалану дағдылары қамтылған және тұрақты түрде жүйелі жалғасын табады.

Әлеуметтік желінің балалардың психологиялық денсаулығына, ұйқысы мен оқу үлгеріміне әсерін тұрақты зерттейтін ұлттық мониторинг жүйесін енгізуге қатысты

Кәмелетке толмағандардың денсаулығына цифрлық ортаның әсерін жүйелі зерделеу мәселесі «Қазақстан балалары» тұжырымдамасында көзделген.

Тұжырымдаманы іске асыру шеңберінде Бала құқықтары жөніндегі уәкілмен бірлесіп Balazhan диагностикалаудың ақпараттық жүйесі әзірленді (balazhan.nobd.kz).

Жүйеге білім беру ұйымдарының білім алушылары мен тәрбиеленушілерінің бойынан зорлық-зомбылық, қорқыту (буллинг), суицидтік ниет және тағы басқа белгілерді анықтау үшін Оқу-ағарту министрлігі ұсынған диагностикалық әдістер біріктірілген.

Диагностикалық әдістемелерге цифрлық ортадағы балалардың психологиялық қауіпсіздік деңгейін бағалауға, психологиялық қысым көріп жүрген балаларды уақтылы анықтауға және оларға қажетті психологиялық көмек көрсетуге арналған сауалнамалар енгізілген.

Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес өңірлерде құрылған психологиялық қолдау орталықтары (бұдан әрі – Орталықтар) жұмыс атқаруда.

Орталықтар білім беру ұйымдарының психологиялық қызметтерін үйлестіреді, әдістемелік сүйемелдеуді қамтамасыз етеді және оқушылар мен ата-аналарға кеңес береді.

Анықтама: 2026 жылдың 8 айында Орталықтар 16998 балаға және 8923 ата-анаға консультациялық және психологиялық көмек көрсетті, педагог-психологтарға арналған 21 мың әдістемелік іс-шара өткізілді.

Жалпы жоғарыда аталған барлық кешенді шаралар балалардың құқықтарын қорғауға, қауіпті ерте анықтауға және цифрлық ортада қауіпсіз мінез-құлық мәдениетін қалыптастыруға бағдарланған.

Үкімет балалардың әлеуметтік желілер мен цифрлық ортадағы қауіпсіздігін қамтамасыз ету бағытындағы жұмысты тұрақты түрде жалғастыратын болады.

О. Бектенов